

Seurie Glavin

Henrik Glahn

29. maj 1919 – 16. august 2006

Af Christian Thodberg

Henrik Glahn blev født 29. maj 1919 i Hornstrup ved Vejle som søn af sognepræst Thorkil Glahn og hustru Else Høst, to stærke personligheder, som man ikke glemmer, hvis man har mødt dem. Hjemmet var præget af gammeltdags kultur og kirkeligt med åbenhed over for den klassiske tidehversbevægelse i tyverne og musikalsk med levende og aktiv interesse for Thomas Laubs kirkesangsreform, i grunden to sider af samme sag.

Derfor var det heller ikke uventet, at den musikbegavede Henrik allerede som ganske ung gav udtryk for, at han ville være organist, og straks efter studentereksamen i 1938 begyndte han med stor energi på musikstudiet både på Universitetet og Konservatoriet i København. Det var karakteristisk for Henrik, at han livet igennem dyrkede sine musikalske interesser både i teori og i praksis. Hvad det sidste angik, studerede han klaver hos Alexander Stoffregen og tog allerede som 22-årig den store organisteksamen.

Samtidig tog han med iver og med stort personligt mod del i det studentepolitiske arbejde, der intensiveredes under Besættelsen, og i årene 1943-45 var han formand for det samlede studenterråd ved Københavns Universitet. Herom skrev Carsten Høeg i 1947 i et tilbageblik om de store begivenheder i denne periode (*Om Ynde*, s. 7-8):

»Naar vi ældre kan have svært ved at fastholde Befrielsens Glæde, skyldes det ikke blot Uro og Angst for det der sker i Verdenspolitikken, men ogsaa Bekymring for at vi skal se det store vi oplevede under Besættelsen styrte sammen uden at efterlade sig Spor. For at illustrere Besættelsens Storhed, vil jeg gerne nævne en enkelt Scene der har prentet sig i min Erindring. Det var Dagene for Jødeforfølgelserne i Oktober 1943. Der var Møde i Konsistorium, og med i Mødet var, foruden Rektor og Professorer, en ung Student, Studenterraadets daværende Formand. Han forebragte for Konsistorium de Tanker og Ønsker der opfyldte Studenterne. Han stod rank i sin C.B.-Uniform og talte med en saadan Myndighed og Klarhed at enhver kunde fornemme at han vidste at han havde alle sine Kammerater bag sig, og at han vidste at Universitetets Lærere og Studenter her stod paa samme og lige Sod: lige afmægtige til at forhindre Vold, men ogsaa lige stærke til at byde den Trods. Her mærkede vi alle Virkeliggjørelsen af Samling om én stor og sand Idé, og af fuldkomment Sammenhold mellem Lærere og Studenter«.

Her tegnes et præcist billede af Henrik Glahn: et modigt og begavet menneske, der med stor gennemslagskraft gjorde sine synspunkter gældende. Det havde sin pris. Tyskerne satte ham i Vestre Fængsel i en kortere

periode. Selv talte han aldrig om sin indsats dengang. Han var et blufærdigt menneske.

Med de mange jern, han havde i ilden, gør det også indtryk, at han allerede den 9. juli 1945 gik i gang med sine 6 uger til besvarelse af sin opgave til magisterkonferensen: opgaven, der var formuleret af professor Erik Abrahamsen, lød: En redegørelse for anvendelsen af sonateformen i Johannes Brahms' symfonier. At Henrik havde Brahms som speciale, vidner stærkt om hans musikvidenskabelige alsidighed.

Henrik blev straks undervisningsassistent ved musikvidenskabeligt institut. Han var en fremragende pædagog, der med strenghed og klarhed indførte de studerende bl.a. i generalbasspil. Det oplevede jeg selv som ung studerende.

Allerede i 1946 udskrev fagets anden professor, Jens Peter Larsen, en prisopgave om de rytmiske forhold i reformationstidens salmer med særligt henblik på melodistoffet i Hans Thomissøns Psalmebog 1569 – en tydelig udfordring til Henrik Glahn. Emnet var aktuelt i forbindelse med diskussionen om den laubske kirkesangsreform; Laub ville som bekendt bl.a. give nyt liv til de reformatoriske salmemelodier, der i 1800-tallet blev sunget i et usandsynligt langsomt tempo med lige lange noder, dvs. uden rytmisk liv og spændstighed. Prisopgaven – belønnet med guldmedalje – blev besvaret med en omhyggelig gennemgang af de reformatoriske melodiers proveniens og deres forskellige taktarter – altsammen i dyb respekt for Laubs udgave af de pågældende melodier, men også med en velargumenteret kritik, som han i resten af sin forskning gav velegnede eksempler på.

Dermed var vejen banet for en samlet undersøgelse af melodierne i Thomissøns Psalmebog, der i 1954 fremlagdes i disputatsen: *Melodistudier til den lutherske salmesangs historie fra 1524 til ca. 1600*. I en minutøs undersøgelse analyseredes de tyske kilder til melodierne hos Thomissøn for »at kunne kaste lys over den danske kilde, dens forudsætninger og musikalske særpræg« (s. 3). Gennemgangen og klassificeringen af de tyske kilder og deres indbyrdes forhold var så omfattende og med en så stor metodisk sikkerhed, at en tilsvarende oversigt savnes på tysk.

I fortsættelse af disputatsen udgav han en ny facsimileudgave af *Niels Jespersøns Graduale 1573*, et sidestykke til Thomissøns Psalmebog, men især til liturgisk brug i større kirker med messeleddene på latin. Tillige udgav han de næste koralbøger i facsimile med indledning og kommentarer: *Thomas Kingos Graduale 1699*, *F.C. Breitendichs Choral-Bog 1764* og *H.O.C. Zincks Koralbog 1801*. Henrik Glahn fulgte i grundige studier og analyser de danske koralbøger op til *Den danske Koralbog 1954*, hvis historiske noter skyldes ham. Den sidste udgave af koralbogen (1992) stod han alene for. Og i årene efter sin afgang som professor vendte han tilbage til salmemelodiforskningen og udgav i 2000 næsten som et testamente sin imponerende sammenfatning: *Salmemelodien i dansk tradition 1569-1973*.

En stor del af dette projekt udfoldedes i nært samarbejde med *Samfundet Dansk Kirkesang*, den sammenslutning, der siden 1922 har haft det formål at virke med til at fremme forståelsen og brugen af dansk kirkesang, således som den er fornyet og tilrettelagt af Thomas Laub, og i *Dansk Kirkesang* virkede Henrik Glahn i en menneskealder, i en lang periode som formand og i endnu længere tid som medredaktør af sammenslutningens årsskrift, der fik væsentlig videnskabelig betydning. Ved de årlige sommerkursus virkede han som en fremragende folkelig formidler af komplicerede kirkemusikalske emner, især i sine gennemgange af salmemelodiernes historie.

Samtidig med kirkemusikalske studier blev Henrik Glahn i 1947 organist ved Jægersborg Kirke og kom dermed på en vigtig plads i sin interesse for musikalsk og kirkelig praksis. I et uforligneligt samarbejde med kirkens præster udvikledes, hvad en luthersk gudstjeneste teologisk og musikalsk er og bør være. Som organist nåede Henrik sin sidste og rette plads, da han i 1959 tog plads på Thomas Laubs orgelbænk i Holmens Kirke, indtil han i 1964 blev docent og i 1967 professor i musikvidenskab.

Musikvidenskabeligt var Henrik Glahns hovedområde perioden indtil ca. 1600, og under de urolige forhold i begyndelsen af 1970'erne kæmpede han indædt for sit fags integritet. Han inddrog bl.a. den danske udgave af den europæiske renæssancemusik med udgangspunkt i musikken ved hoffet under Christian III og Christian IV (*Dania Sonans* (IV og V)).

Sammen med sin kollega og nære ven Søren Sørensen udsendte han i 1974 *The Clausholm Music Fragments*, en spændende undersøgelse af de ca. 220 strimler af nodepapir, der havde været anvendt i orglet i kapellet fra det 17. århundrede til at sammenlime orgelbælgens trælammeller. En kompliceret videnskabelig analyse giver et spændende indtryk af den musikalske kultur i Danmark i 1600-tallet, hvad angår både kendt og hidtil ukendt musik for tasteinstrumenter og kirkelig vokalmusik.

I 1965-66 udviklede han yderligere sit fagområde i en helt anden retning. Anledningen var, at to afhandlinger om byzantinsk musik – den græsk- og russisk-ortodokse kirkes sang – tilsyneladende ikke kunne bedømmes på Københavns Universitet. Henrik tog udfordringen op og arbejdede i henved et års tid med at sætte sig ind i denne selvstændige middelalderlige musikform, der i mange henseender er ældre end den gregorianske sang, f.eks. med en særlig notation og et toneartssystem, der har rødder i den mellemøstlige kirkes liturgiske praksis.

Studiet af byzantinsk musik havde ellers haft en international placering ved Københavns Universitet i kraft af den vigtige prioritet, dette studium havde for professor Carsten Høeg og den af ham grundlagte serie, *Monumenta Musicae Byzantinae*, men var siden Høegs død i 1961 blevet ledet af professor Oliver Strunk, Princeton, der af samme grund opholdt sig i længere perioder i København. Da han tog sin afsked i 1971, trådte Henrik Glahn i hans sted og bestyrede de internationale udgivelser med stor fasthed og var

dermed medvirkende til at fastholde Københavns Universitet som hjemsted for denne forskning med den store samling af mikrofilm og videnskabelig litteratur, som Høeg havde samlet fra 1931.

Et vidnesbyrd om Henrik Glahns organisatoriske talent er hans 40-årige stædige arbejde for Musikhistorisk Museum og Carl Claudius' Samling; de to institutioner lå henholdsvis i Kunstindustrimuseets bygning i Bredgade og i en privat villa på Frederiksberg. De havde i længere tid henlevet en ret upåagtet tilværelse, da Henrik i midten af 1950'erne blev direktør for den første og samtidig forretningsfører for den anden institution, sidstnævnte behæftet med den klausul, at den ikke måtte sammenlægges med andre samlinger. Det var unægtelig et problem.

Allerede i 1955 fremsatte Henrik Glahn i bestyrelsen for Musikhistorisk Museum sine ideer og planer for fremtiden med henblik på en udadvendt virksomhed, der forudsatte nyerehvervelser, vedligeholdelse af instrumenter, katalogisering af arkivalier og bibliotek, for »hvis muséet i fremtiden skal have betydning som andet og mere end en samling af instrumenter og blive et levende, aktivt muséum, må der efter min opfattelse sættes ind med reformer på de (...) anførte punkter, hvilket vil stille krav om en økonomisk og arbejdsmæssig indsats af en anden størrelsesorden end hidtil«. I den forbindelse ønskede han afholdelse af koncerter af kunstnere med speciale i ældre musik og understregede endelig det ønskelige i, at de to samlinger søgtes anbragt i den samme bygning.

Det blev et langt sejt træk: i 1958 erhvervedes Reformert kirkes præstegård, i 1963 indhentes bevilling fra Finansudvalget til ombygning etc., og i 1966 kunne Musikhistorisk Museum genåbnes i de nye bygninger med en lønnet museumsinspektør, og i 1978 oprettedes en fuldtids direktørstilling, som Henrik Glahn ikke ønskede at søge; han lod sig i stedet vælge til posten som formand for bestyrelsen. Og i den stilling lykkedes den sidste del af hans planer, da han »ved diplomatisk snilde i stedet for lov-og-orden-fremfærd« (Niels Martin Jensen) fik de kvindelige slumstormere til at rømme de tilstødende bygninger (Åbenrå nr. 26-30), så der blev plads til Carl Claudius' Samling, der på den måde efter besværlige forhandlinger i hvert fald kom under samme tag som Musikhistorisk Museum, da museet i den udvidede form kunne åbnes i 1979 som et smukt moderne museum. Et eventyr – et vidnesbyrd om Henrik Glahns fantasi og mod.

Med sin omfattende viden, sin energi og sit organisatoriske talent efterspurgtes Henrik Glahn fra mange sider, og han beklædte utallige tillidshverv her i Selskabet og udenfor. Det vil føre for vidt at opregne dem alle sammen her.

I dag mindes vi en fremragende videnskabsmand med fantasi og ukuelighed – en stærk personlighed med sine meningers mod, der uegennyttigt støttede

og opmuntrede mange fagfæller og studerende i stort og småt, og som for mange af os var en trofast ven, som vi dybt vil savne!

Ære være Henrik Glahns minde!